

Motion till riksdagen 2007/08:C308

av **Sylvia Lindgren och Börje Vestlund (s)**

Skyddsregler för franchisetagare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagstiftning till skydd för franchisetagare.

Motivering

Franchising har under senare år ökat lavinartat. För att i någon mån stävja den verksamhet som oseriösa franchisegivare ägnar sig åt har på senare år instiftats en lag som handlar om franchisegivares informationsskyldighet. Den kan betraktas som ett första steg i syfte att förhindra missbruk av franchisingformen. Att oseriösa franchisegivare är ett stort problem framhölls även i lagens förarbeten.

En rad problem som rör franchising kvarstår dock och är olösta. Franchisetagarna är förmodligen den grupp av småföretagare som lever under den största otryggheten. Den utsatta position som franchisetagare lever i har också bekräftats både i propositionen till lagen och i den utredning som föregick lagens tillkomst. Därför bör regeringen redan nu överväga ytterligare reformer på detta område.

Exempel på bestämmelser i standardavtalen som lagstiftaren bör uppmärksamma är bland annat regler om förhandlingsrätt för franchisetagare och franchisetagarnas organisation, skiljeklausulerna i avtalen, regler om uppsägning av franchisetagare och ersättning för varulager, investeringar med mera i samband med uppsägning samt oskäligen villkor i franchiseavtalen.

Förhandlingsrätt

Ett centralt krav när det gäller franchising är frågan om en förhandlingsrätt för franchisetagare och deras organisation. Det har visat sig omöjligt att ge fran-

Fel! Okänt namn på

chisetagare en reell möjlighet att påverka sin avtalssituation utan en lagstadgad förhandlingsrätt kompletterad med föreningsrättsskydd.

Skiljeklausuler

Skiljeklausul är regel i ett franchiseavtal. En franchisetagare har som redan framhållits ingen reell möjlighet att förhandla om innehållet i ett avtal och då allra minst om skiljeklausulen. Därmed är denna redan mycket utsatta grupp av småföretagare i praktiken beskuren sin möjlighet att ta en tvist om avtalet. En franchisetagare har i regel ingen möjlighet att betala skiljemannakostnader uppgående till vanligtvis 1–2 miljoner kronor. Om skiljeklausuler ska förekomma bör ett minimikrav vara att den starkare avtalsparten, franchisegivaren, betalar hela eller större delen av skiljekostnaderna, något som ofta förekommer i andra branscher.

Uppsägning av franchiseavtal och franchisetagare

I regel finns inga bestämmelser i franchiseavtalen om uppsägning av avtalet eller av en franchisetagare. Därför bär en lagregel om angivande av skäl för uppsägning införas i lagen.

Ekonomisk kompensation vid uppsägning av franchiseavtal

Här kommer obalansen i avtalen kanske till sitt tydligaste uttryck. I de flesta avtal saknas regler om ekonomisk kompensation för franchisetagaren vid uppsägning. Det kan handla om investeringar, goodwill, varulager och även inträdesavgiften som i många fall är mycket hög (upp till ca 500 000 kronor).

Oskäligen avtalsvillkor

I standardavtalen finns flera bestämmelser som kan betecknas som oskäligen, bland annat regler om viten. Standardavtalen innehåller bestämmelser som ger franchisegivaren ensidig rätt att ändra eller lägga till moment i avtalen utan att detta först godkänts av franchisetagaren. I vilka andra avtalsförhållanden förekommer sådant?

Ett tillgodoseende av dessa i andra liknande avtalssammanhang självklara regler i syfte att skydda en stor grupp av utsatta småföretagare kan inte bara avfärdas med argumentet att regelbördan för näringslivet ska minskas. Vid en avvägning mellan detta argument och det berättigade kravet på skydd för en svagare avtalspart borde skyddsaspekten väga tyngst.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 1 oktober 2007

Sylvia Lindgren (s)

Börje Vestlund (s)